

აგრობიზნესის განვითარების თავისებურებები თანამედროვე პირობებში

თენგიზ ლაჭყებია
ეად, სტუ

ხათუნა მურვანიძე
სტუ დოქტორანტი

რეზიუმე

სტატიაში განხილულია აგრობიზნესის განვითარების არსი და მისი როლი ეკონომიკის განვითარებაში. მოცემულია აგრობიზნესის თავისებურებები. ამასთან ერთად აგრობიზნესის წარმოდგენით განვითარებისათვის მნიშვნელოვანი და აუცილებელია გარკვეული რეფორმების ცოდნა. აღნიშნულია, რომ ხელისუფლების ორგანოებმა აქტიურად უნდა გამოიყენონ ეკონომიკური ინსტრუმენტები.

საკვანძო სიტყვები: აგრობიზნესი, ბიზნესი, სოფლის მეურნეობა, აგრარული სექტორი.

ძირითადი ტექსტი

აგრობიზნესი - საბაზრო ეკონომიკის სექტორია, რომელიც დაკავშირებულია სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოებასთან, შენახვასა და გადამუშავებასთან. სტრუქტურულად აგრობიზნესი აგროსამრეწველო კომპლექსის შესატყვისია. ცნება „აგრობიზნესი“ ახალია ქართული საზოგადოებისთვის, თუმცა ინგლისური ენის მცირე ცოდნა საშუალებას იძლევა, გაკეთდეს დასკვნა, რომ სიტყვა „agribusiness“ გარკვეულწილად დაკავშირებულია სოფლის მეურნეობაში ბიზნესის წარმოებასთან.

აგრობიზნესის საფუძველია-ბაზარზე მოქმედება (მონაწილეობა), მომხმარებელთა მოთხოვნილებების დაკმაყოფილება, საკუთარი შემოსავლის მიღება.

აგრობიზნესის ფორმირება და განვითარება განპირობებული

ლია სამეცნიერო-ტექნიკური რევოლუციის პირობებში წარმოების მანქანურ სტადიაზე და ინტენსიურ ტექნოლოგიებზე გადასვლით. ამ უკანასკნელმა გააღრმავა და გააფართოვა სოფლის მეურნეობის ეკონომიკური და ტექნოლოგიური კავშირები, დააჩქარა სამრეწველო კაპიტალის შეღწევა აგრარულ სფეროში და ამის საფუძველზე ჩამოყალიბდა აგრობიზნესი, რომელიც ამჟამად არის ეკონომიკის განვითარების დინამიური სექტორი.

ეკონომიკურ მეცნიერებაში აგრობიზნესის შესწავლის პირველ ეტაპზე გამოიყენებოდა ტერმინი „მენარმეობა“, რომელსაც დასაბამი მისცა XVIII საუკუნეში რ. კანტილიონმა. მენარმეობის წყაროდ იგი თვლიდა მიწასა და შრომას.

სხვა ცნობილი ეკონომისტები ჟ.სეი, ა.სმიტი და დ.რიკარდო განსაკუთრებულ ყურადღებას უთმობდნენ აგრეთვე წარმოების ფაქტორების გამოყენებას, რომლებსაც დაუმატეს კაპიტალი. სოფლის ცხოვრების წესი იმ დროს გავლენას ახდენდა მეცნიერთა სამეცნიერო შრომებზეც.

ამჟამად საკვლევი პრობლემის თეორიული და პრაქტიკული მნიშვნელობა მეცნიერთა მხრიდან მოითხოვს აგრობიზნესის მნიშვნელობის ზუსტ განსაზღვრას. ცნობილი მეცნიერები, რომლებიც იკვლევდნენ აგრობიზნესის ეკონომიკურ კატეგორიას საბაზრო ტრანსფორმაციული პროცესების მიხედვით, მის არსს ხსნიდნენ სხვადასხვა სპეციფიკური პოზიციებიდან და მიდგომებიდან გამომდინარე.

ჩვენი აზრით, აგრობიზნესის ყველა სფერო თანაბარია, ურთიერთდაკავშირებული და მიმართულია ერთი მიზნისაკენ-ეკონომიკური სარგებლის(მოგების) მისაღებად. ბაზარზე მონაწილეობა, მომხმარებელთა მოთხოვნის დაკმაყოფილება, საკუთარი სარგებლის მიღება აგრობიზნესის საფუძველია. ამასთან სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის წარმოება საკუთარი მოხმარებისათვის არ არის აგრობიზნესი.

აგრობიზნესის გარკვეული თავისებურებები განპირობებულია არიან იმით, რომ სოფლის მეურნეობაში გამოიყენება ცოცხალი ორგანიზმები (სასოფლო-სამეურნეო მცენარეები და ცხოველები), როგორც შრომისა და წარმოების საშუალებები და

საგნები და რომლებიც ვითარდებიან, ცხოვრობენ ბუნებრივი ბიოლოგიური განვითარებითა და კანონზომიერებებით, წარმოების პროცესი გადახლართულია მის ზრდასა და განვითარებასთან. აგრობიზნესის წარმოების განვითარებისთვის საჭიროა კარგად იცოდეს:

- აუცილებელი ფულადი შემოსავლების არსებობა, სასოფლო-სამეურნეო საწარმოთა ძირითადი საშუალებების დიდი ნაწილის ფიზიკური ცვეთის შედეგი;

- შემოსავლების დიდი რეზერვი, რაც საბოლოო ჯამში იწვევს სასოფლო-სამეურნეო მწარმოებელთა წილის შემცირებას საბოლოო პროდუქტის ფასში;

- სასუქების შეტანის შეწყვეტა ან/და შემცირების და ტექნოლოგიების არჩევა;

- ინვესტიციების დაბალი დონე;

- სანავს-საცხებ მასალებზე მაღალი ფასები, რაც დაბლა სწევს სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციის რენტაბელობას;

- კრედიტზე მაღალი პროცენტები;

- სასოფლო-სამეურნეო ტექნიკაზე მაღალი საბაჟო გადასახადები და სამამულო ბაზრის დაუცველობა იმპორტული საქონლისგან;

- სოფლად მცხოვრებთა სოციალური პრობები;

- სოფლის მეურნეობაში ინვესტორთა მოზიდვა;

- სახელმწიფოს მხრიდან სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციაზე ფასების რეგულირება;

- სასოფლო-სამეურნეო კრედიტების კონტროლირებადი სისტემის შემოღება;

- მინის იპოთეკური დაკრედიტების სისტემის შემოღება;

- მეურნეობრიობის მცირე ფორმების ჩამოყალიბების სტიმულირება;

- ეკონომიკის ამ სექტორის პერსპექტიული განვითარების შესაბამისად ბიზნესის ორიენტაცია;

- შემოსავლების დიდი რისკი, რაც საბოლოო ჯამში იწვევს სასოფლო-სამეურნეო მწარმოებელთა წილის შემცირებას საბოლოო პროდუქტის ფასში;

- სახელმწიფო მხარდაჭერის კონცეფციის დამუშავება;
- ახალგაზრდების სოფლის მეურნეობაში დასაქმების სტიმულირება;

აგრობიზნესის როლი ეკონომიკისთვის მეტად დიდია. იგი არის რა პირველადი მოხმარების საგნების მწარმოებელი. მოთხოვნადია, მაგრამ მას აქვს დიდი პრობლემები ორგანიზაციის, დაფინანსებისა და ფუნქციონირების მხრივ, რომელთა გადაწყვეტაში სახელმწიფოს როლი მეტად მნიშვნელოვანია.

დასკვნა

აგრობიზნესთან დაკავშირებული საკითხები საქართველოს ეკონომიკური განვითარებისთვის მეტად მნიშვნელოვანია. ქვეყნის ეკონომიკური ზრდა, მდგრადი ეკონომიკური განვითარება, ქვეყნის წინაშე არსებული სოციალური პრობლემების გადაწყვეტა გარკვეულწილად აგრობიზნესზეა დამოკიდებული. აგრობიზნესთან დაკავშირებული საკითხების კვლევა ყოველთვის არის და იქნება ქვეყნის ეკონომიკისათვის მნიშვნელოვანი.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. ს.თურმანიძე და სხვ.-აგრობიზნესის საფუძვლები.თბ.2009.
2. კ.თოფურია-ეკონომიკისა და ბიზნესის საფუძვლები. თბ.2015.
3. პ.კოლუაშვილი,ნ.ხასაია- აგრობიზნესის სახელმწიფო რეგულირება ობიექტური
აუცილებლობა.აგრარული მეცნიერებების პრობლემები, ტ.2. N2 თბ.,2009.

FEATURES OF THE DEVELOPMENT OF AGRIBUSINESS IN MODERN CONDITIONS

Tengiz Lachkepiani

Academic Doctor of Economics

Khatuna Murvanidze

PhD Student of GTU

RESUME

Agribusiness issues are very important for the economic development of Georgia. The country's economic growth, sustainable economic development and the solution of the social problems facing the country depend to some extent on agribusiness. The problems of agribusiness are and always will be important for the country's economy. It is also important for agribusiness to develop the agricultural market, which is associated with the market structure, food market channels, food quality and safety.

Key words: Agribusiness, Business, Agriculture, Agrarian sector.